

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuloverolain 105 ja 143 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakia muutettavaksi siten, että opintorahavähennyksen soveltamisalaa laajennettaisiin opintotuki uudistuksessa edellytetyllä tavalla. Valtion talousarviossa tarkoitukseen varattu ja valtioneuvoston päätökseen perustuva arvonnisäveroavustus asunnonhankkijoille säädettäisiin tuloverotuk-

sesa verosta vapaaksi. Myös kotitalouden saaman työllistämistuen väliaikaista verovapautta koskevaa säännöstä tarkistettaisiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin jo kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Opintorahavähennys

Uusi opintotukilainsäädäntö tulee voimaan hallintojärjestelmän osalta kuluvan vuoden toukokuun alusta, korkeakouluopiskelijoiden tukea koskien kesäkuun alusta ja keskiasteen tuen osalta heinäkuun alusta. Veronalaisen opintorahan saajien piiri laajenee uudistuksen myötä keskiasteen opiskelijoihin.

Kunnallisverotuksessa korkeakouluopiskelijalle myönnettävän opintorahavähennyksen tarkoituksena on nostaa verokynnystä siten, että pelkästään opintorahaa saava opiskelija ei käytännössä joutuisi suorittamaan veroa. Esityksessä ehdotetaan, että opintorahavähennys ulotettaisiin koskemaan myös keskiasteen opiskelijan saamaa opintorahaa aikuisopintorahaa kuitenkin lukuun ottamatta. Aikuisopintoraha maksetaan muun opintorahan maksuperusteista poiketen ja veronalaista ansiotuloa osittain korvaavana, joten opintorahavähennyksen ei ole tarkoitus sitä koskea.

Kunnallisverotuksen opintorahavähennys on 13 000 markkaa tai enintään opintorahan suuruinen. Jos verovelvollisen ansiotulon määrä

ylittää opintorahavähennyksen täyden määrän, vähennystä pienennetään 50 prosentilla ylittävstä määrästä.

Opintotuen asumislisä on säädetty verosta vapaaksi, joten tuloverolain muuttamiseen ei ole tältä osin tarvetta.

Arvonnisäveroavustus

Kesäkuun alussa, arvonnisäverolain voimaan tullessa myös rakennustoiminta tulee verolliseksi. Rakennusalan nykyisessä erittäin huonossa kannattavuustilanteessa edellytyksiä asuntotuotantoon ei ole siirtämättä kustannusten nousua asuntojen hintoihin. Kun myös kotitalouksien taloudellinen tilanne on huono ja omistusasuntojen kysyntä jo siitäkin syystä vähäistä, on valtion talousarviossa kuluvalle vuodelle varattu määräraha käytettäväksi asunnonhankkijoille arvonnisäverosta aiheutuvia lisäkustannuksia varten. Tarkoituksena on näin edistää siirtymävaiheessa asuntorakentamisen aloittamista.

Arvonnisäveroavustuksen myöntämisperusteista on annettu valtioneuvoston päätös (285/94). Avustus myönnettäisiin luonnollisille

henkilöille ja yhteisöille näiden vastikkeellisesti hankkimaa asuinrakennusta tai asuntoa varten, kun rakentaminen on aloitettu syyskuun 1 päivänä 1993 tai sen jälkeen, mutta ennen tammikuun alkua 1995. Arvonlisäveroavustusta ei kuitenkaan myönnettäisi, jos asunto valmistuu ennen arvonlisäverolain voimaan tuloa.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että avustus olisi tuloverotuksessa saajalleen verosta vapautta tuloa.

Kotitalouden saama työllistämistuki

Vuosilta 1994 ja 1995 toimitettavissa verotuksissa on verosta vapaaksi säädetty luonnollisen henkilön saama työllisyysasetuksessa tarkoitettu työllistämistuki, jos se on saatu muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa. Säännöksen tarkoituksena oli tukea nimenomaan kotitalouksia työnantajana, jos tuen avulla palkataan työllisyysasetuksessa tarkoitettu työtön työnhakija. Kun käytännössä saattaa syntyä epätietoisuutta siitä, onko esimerkiksi yrittäjäksi ryhtyvälle maksettu työllistämistuki verovapauden piirissä, ehdotetaan säännöstä tarkistettavaksi siten, että verovapaus rajattaisiin koskemaan vain työnantajalle maksettavaa työllistämistukea.

2. Esityksen vaikutukset

Veronalaisen opintorahan määrän arvioidaan kuluvana vuonna olevan noin 960 miljoonaa markkaa ja myöhemmin vajaan 1,6 miljardia markkaa. Opintorahavähennyksen laajentaminen myös keskiasteen opiskelijoiden saamaan opintorahaan vähentää kuntien verotuloja noin 70 miljoonaa markkaa. Vuonna 1994 vähennyksen verotuloja vähentävä vaikutus jää noin puoleen edellä mainitusta määrästä.

Jos opintorahavähennyksestä ei myönnettäisi keskiasteen opiskelijalle, eikä palkkatuloja olisi, opintorahasta menisi noin 1 000 markkaa veroa lukuvuoden aikana.

Valtion vuoden 1994 talousarviossa on varattu arvonlisäveroavustuksiin 25 miljoonan markan arviomääräraha. Määrärahan tarve vuosina 1995 ja 1996 arvioidaan yhteensä 175 miljoonaksi markaksi. Tarkoituksena on, että koko hankkeeseen tarvittava määräraha otettaisiin kuluvan vuoden II lisätalousarvioesitykseen siirtomäärärahana, koska avustusten ajoittumista on tässä vaiheessa vaikea ennakoida. Asuntokohtainen avustus vaihtelee rakentamisen aloitusajankohdasta riippuen 3 000 markasta 24 000 markkaan. Avustuksen myöntää hakemuksesta valtiokonttori nykyisellä henkilöstöllä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

4. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tuloverolain 105 ja 143 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/92) 105 § ja 143 §:n 7 momentti, näistä viimeksi mainittu sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1502/93), ja

lisätään 143 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla ja 30 päivänä huhtikuuta 1993 annetulla lailla (391/93), uusi 9 momentti seuraavasti:

105 §

Kunnallisverotuksen opintorahavähennys

Jos verovelvollinen on saanut opintotukilaisessa (65/94) tarkoitettua muuta opintorahaa kuin aikuisopintorahaa, hänen puhtaasta ansiotulostaan vähennetään kunnallisverotuksen opintorahavähennys. Sen täysi määrä on 13 000 markkaa, kuitenkin enintään opintorahan määrä. Vähennystä pienennetään 50 prosentilla siitä määrästä, jolla verovelvollisen ansiotulon määrä ylittää opintorahavähennyksen täyden määrän.

143 §

Eräät siirtymäsäännökset

— — — — —
 Vuosilta 1994 ja 1995 toimitettavissa vero-

tuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa saama työllisyysasetuksen (130/93) 4 luvussa tarkoitettu työllistämistuki.

— — — — —
 Arvonlisäveroavustuksen myöntämisperusteista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (285/94) tarkoitettu arvonlisäveroavustus ei ole saajansa veronalaista tuloa.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1994.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ilkka Kanerva*

Laki

tuloverolain 105 ja 143 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/92) 105 § ja 143 §:n 7 momentti, näistä viimeksi mainittu sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1502/93), ja

lisätään 143 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla ja 30 päivänä huhtikuuta 1993 annetulla lailla (391/93), uusi 9 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

105 §

105 §

Kunnallisverotuksen opintorahavähennys

Kunnallisverotuksen opintorahavähennys

Jos verovelvollinen on saanut korkeakouluopiskeijoiden opintotuesta annetussa laissa (111/92) tarkoitettua opintorahaa, hänen puhtaasta ansiotulostaan vähennetään kunnallisverotuksen opintorahavähennys. Sen täysi määrä on 13 000 markkaa, kuitenkin enintään opintorahan määrä. Vähennystä pienennetään 50 prosentilla siitä määrästä, jolla verovelvollisen ansiotulon määrä ylittää opintorahavähennyksen täyden määrän.

Jos verovelvollinen on saanut *opintotukilaisissa* (65/94) tarkoitettua *muuta opintorahaa kuin aikuisopintorahaa*, hänen puhtaasta ansiotulostaan vähennetään kunnallisverotuksen opintorahavähennys. Sen täysi määrä on 13 000 markkaa, kuitenkin enintään opintorahan määrä. Vähennystä pienennetään 50 prosentilla siitä määrästä, jolla verovelvollisen ansiotulon määrä ylittää opintorahavähennyksen täyden määrän.

143 §

Eräät siirtymäsäännökset

Vuosilta 1994 ja 1995 toimitettavissa verotuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa saama työllisyysasetuksessa (130/93) tarkoitettu työllistämistuki.

Vuosilta 1994 ja 1995 toimitettavissa verotuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa saama työllisyysasetuksen (130/93) 4 luvussa tarkoitettu työllistämistuki.

Arvonlisäveroavustuksen myöntämisperusteista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (285/94) tarkoitettu *arvonlisäveroavustus ei ole saajansa veronalaista tuloa*.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1994.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa.